

Onderwerp Voorlopig ontwerp spoorwegovergang Westergracht vrijgeven voor inspraak	
Nummer	2025/402197
Portefeuillehouder	Leeuwen, B. van
Programma/beleidsveld	4.3 Aantrekkelijke leefomgeving
Afdeling	PCM
Auteur	Koenen, E.
Telefoonnummer	
Email	ekoenen@haarlem.nl
Kernboodschap	De spoorwegovergang Westergracht is door ProRail aangemerkt als onveilige Spoorwegovergang, wat heeft geleid tot een gezamenlijk verbeterplan met de gemeente. Dit integrale plan verhoogt de verkeersveiligheid aanzienlijk door een aantal maatregelen, zoals de aanpassing van de uitweg Calvinlaan, de afsluiting van de Westerstraat van de hoofdrijbaan van de Westergracht en verbeterde oversteekvoorzieningen voor fietsers en voetgangers. Gebaseerd op een grondige risicoanalyse en in lijn met het landelijke veiligheidsprogramma, zorgt het voorlopig ontwerp voor een overzichtelijke, veilige en toekomstbestendige situatie op en rond de spoorwegovergang, conform de geldende veiligheidseisen.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt dit besluit ter bespreking naar de Commissie Beheer. Volgens afspraak ontvangt de commissie dit besluit ter bespreking, omdat het project midden impact heeft op de belanghebbenden in de buurt. De commissie kan in deze fase nog invloed uitoefenen op het ontwerp.
Relevante eerdere besluiten	Startnotitie Spoorwegovergang Westergracht Vergadering Commissie Beheer 14-11-2024
Besluit college d.d. 20 mei 2025	Het college van burgemeester en wethouders besluit: 1. Het voorlopige ontwerp voor de het verbeteren van de verkeersveiligheid op de Westergracht vrij te geven voor inspraak na bespreking in de commissie. de secretaris, de burgemeester,

1. Aanleiding

In het kader van een landelijke verbeterprogramma heeft ProRail een risico-inventarisatie van alle spoorwegovergangen in Nederland uitgevoerd. Deze inventarisatie wees de overgang aan de Westergracht aan als een locatie met veiligheidsrisico's. Om de veiligheid op deze locatie te

verhogen, heeft ProRail in 2017 een subsidieaanvraag ingediend bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om de onveilige situatie te verbeteren. Deze aanvraag werd gehonoreerd, waarna in 2018 ingenieursbureau Arcadis een integrale probleemanalyse uitvoerde voor de betreffende overgang. Tegelijkertijd werd het gebied Plaza West ontwikkeld en ontstond er behoefte aan een additionele ontsluitingsroute langs het spoor voor de bevoorrading van de supermarkten en winkels in Plaza West. Deze nieuwe weg, de Calvijnlaan, sluit aan op de hoofdrijbaan van de Westergracht naast de spoorwegovergang.

ProRail en Arcadis hebben samen een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd, met als hoofdpunten:

- 1) Het verbeteren van de onveilige verkeerssituatie die ontstaat door aansluiting van de Calvijnlaan.
- 2) Het wegnemen van de andere veiligheidsrisico's op en rondom de spoorwegovergang.

De uitgevoerde analyse leidde tot een ontwerpvoorstel om de spoorwegovergang aan te passen. De uitweg van de Calvijnlaan is inmiddels aangepast en voldoet aan de veiligheidseisen. Voor de andere verbeteringen werkt de gemeente nauw samen met ProRail en is het voorlopig ontwerp opgesteld (bijlage 1).

2. Beoogd resultaat

De veiligheid op de spoorwegovergang Westergracht wordt aanzienlijk verhoogd. Dit wordt bereikt door herinrichting van de aansluiting van de Calvijnlaan (bestemd voor vrachtverkeer) op de Westergracht, afsluiting van de Westerstraat voor autoverkeer naar de hoofdrijbaan van de Westergracht, en de verbetering van oversteekplaatsen voor voetgangers en fietsers die het spoor en de Westergracht kruisen. De combinatie van deze maatregelen zorgt ervoor dat de overgang voldoet aan de veiligheidseisen die gelden voor dit type spoorwegovergang. Hierdoor neemt de veiligheid op en rond de overgang aanzienlijk toe voor alle verkeersdeelnemers.

3. Onderbouwing voorstel

3.1. Onveilige overgang Westergracht aangepakt via SOVA-programma ProRail

De spoorwegovergang staat in het landelijke programma Structurele Overgangen Verbeteraanpak (SOVA) van ProRail. ProRail en de gemeente werken samen aan het verhogen van de veiligheid bij deze spoorwegovergang. De inzichten uit de risicoanalyse waren hierbij leidend voor de uitwerking van het voorlopig ontwerp. De risicoanalyse, die in opdracht van ProRail is uitgevoerd voor de spoorwegovergang aan de Westergracht, toonde aan dat de veiligheid op deze locatie tekortschiet.

3.2. Aansluiting uitweg Calvijnlaan Westergracht aangepast conform veiligheidseisen.

De oorspronkelijk aansluiting van de Calvijnlaan op de Westergracht lag te dicht bij de spoorwegovergang. Dit veroorzaakte een potentieel gevaarlijke situatie, met name door verkeersopstopping op en rond de overgang als gevolg van in- en uitrijdende vrachtwagens. In overleg met de eigenaar van Plaza West is de uitweg verplaatst en aangepast. De nieuwe ligging voldoet aan de gestelde eisen, met een minimale afstand van 33 meter tussen het spoor en de uitweg. Deze aanpassing heeft de verkeersveiligheid aanzienlijk verbeterd en voldoet aan de geldende richtlijnen voor een spoorwegovergang en een uitweg.

3.3. Verkeermaatregelen om de veiligheid op en rond de overgang te verhogen

Tussen de overgang en de uitweg Calvinlaan is ruimte gecreëerd voor een fiets- en voetgangersoversteek. Hierdoor kunnen fietsers en voetgangers de Westergracht, een voorrangsweg, in twee fasen oversteken. Met in het midden voldoende ruimte om met een bakfiets stil te staan. Dit maakt het onaantrekkelijk voor fietsers en voetgangers om de overgang schuin over te steken, zoals nu gebeurt.

Het fietspad tussen de overgang en de nieuwe fietsoversteek (voor uitweg Calvinlaan) is in één richting te berijden. Het fietspad tussen de fietsoversteek en de Menno Simonszplein (winkels) blijft in twee richtingen berijdbaar, zodat het plein voor fietsers vanuit verschillende richtingen goed bereikbaar blijft.

Om ervoor te zorgen dat (vracht)auto's de juiste richting op rijden, wordt een (nader te bepalen) barrière gecreëerd in de middenberm van de Westergracht en komen er schampblokken en hoge banden in de buitenbocht van de Calvinlaan.

Een belangrijk knelpunt is de korte afstand tussen aansluiting van de Westerstraat op de hoofdrijbaan van de Westergracht en de spoorwegovergang. Dit leidt tot gevaarlijke situaties, mede doordat de overgang gebruikt wordt om vanuit de Westerstraat te keren en zo linksaf de Westergracht op te rijden. Om de veiligheid en overzichtelijkheid rond de spoorwegovergang te verbeteren, wordt voorgesteld de aansluiting op hoofdrijbaan voor auto's af te sluiten. De Westerstraat blijft voor auto's bereikbaar via de parallelweg (fietsstraat waar auto's te gast zijn). Het gedeelte van de Westerstraat tussen de Westergracht en Kolkstraat wordt eenrichtingsverkeer om aan te sluiten op de verkeerscirculatie in de Leidsebuurt. De wijk blijft vanaf deze kant bereikbaar via de parallelweg en de aansluiting bij de Voorzorgstraat.

3.4. Groenstrook tussen hoofdrijbaan en parallelweg voor afsluiting Westerstraat

Voor het afsluiten van de Westerstraat van de hoofdrijbaan van de Westergracht voor auto's wordt een groenstrook aangelegd tussen de parallelweg en de hoofdrijbaan. Deze strook verduidelijkt de ruimtelijke scheiding en geeft de straat een groenere uitstraling. Vanwege de beperkte beschikbare ruimte is de strook echter niet breed genoeg voor de aanplant van bomen.

4. Risico's en kanttekeningen

4.1 Noodzakelijke afsluiting Westerstraat wegens onveilige situatie

In september 2023 is een nieuw verkeerscirculatieplan ingevoerd in de Leidsebuurt. De afsluiting van de Westerstraat van de hoofdrijbaan was hierin nog niet opgenomen. Echter, deze maatregel wordt als essentieel beschouwd voor het verhogen van de veiligheid op en rond de spoorwegovergang. Daarom wordt voorgesteld om de Westerstraat af te sluiten voor auto's en tevens de rijrichting in het eerste deel van de straat aan te passen. Omdat het een verkeersonveilige situatie betrof was er geen ruimte voor participatie, aangezien de beperkte buitenruimte geen andere optie toeliet. Voor deze wijzigingen is een verkeersbesluit nodig, waartegen belanghebbenden bezwaar kunnen maken, wat mogelijk tot vertraging of aanpassing van de plannen kan leiden.

4.2 Mogelijke toename verkeersdruk in Leidsebuurt door afsluiting Westergracht

Verkeerskundig gezien is de voorgestelde afsluiting van de Westerstraat vanaf de hoofdrijbaan van de Westergracht aanvaardbaar. Door deze maatregel komt de huidige uitvalsroute via de

Westerstraat voor bewoners van de Leidsebuurt te vervallen. Bewoners zullen voortaan via de omliggende woonstraten door de wijk moeten rijden om de buurt te verlaten. De afwikkeling van het verkeer via deze alternatieve routes is acceptabel en niet leidt tot onveiligere situaties dan in de huidige situatie. Wel wordt verwacht dat het aantal verkeersbewegingen in de woonstraten zal toenemen, wat enige invloed kan hebben op de leefomgeving.

4.3 Lopend onderzoek naar toegankelijkheid overgang voor mensen met een fysieke beperking

ProRail voert momenteel onderzoek uit naar de oversteekbaarheid van de spoorwegovergang, met specifieke aandacht voor ouderen en mensen met een fysieke beperking. De huidige situatie baart zorgen, aangezien de relatieve breedte van de overgang ertoe leidt dat voetgangers zich regelmatig nog op het spoor bevinden wanneer de spoorbomen sluiten. Dit creëert potentieel gevaarlijke situaties, vooral voor mensen die meer tijd nodig hebben om over te steken. De uitkomsten van dit onderzoek zijn nodig om gerichte en effectieve maatregelen te treffen om de oversteek veiliger en toegankelijker te maken voor alle weggebruikers. Dit maakt dat het plan op details kan veranderen.

5. Consequenties en uitvoering

5.1 Financiën

Voor het project Spoorwegovergang Westergracht is op investeringspost OR.0022 een bedrag van € 2.575.000 gereserveerd. Daarnaast ontvangt het project een aanvullende bijdrage van € 600.000 van het Rijk, gericht op het verbeteren van de veiligheid van de spoorwegovergang.

Omdat het project in nauwe samenwerking met ProRail wordt voorbereid, is het op dit moment nog niet mogelijk om definitief vast te stellen of de beschikbare middelen toereikend zijn. ProRail beschikt momenteel nog niet over een uitgewerkte kostenraming. Deze wordt wel verwacht bij het opstellen van het Definitief Ontwerp, waarmee meer duidelijkheid ontstaat over de financiën.

Projecten zoals de Spoorwegovergang kunnen vooralsnog worden doorgezet, aangezien er geen onomkeerbaar besluit genomen wordt door de inspraak te starten. Eventuele consequenties voor deze projecten zullen onderdeel uitmaken van de integrale afweging bij de Programmabegroting 2026-203. In die integrale afweging zal worden voorgelegd of en in hoeverre de betreffende projecten kunnen doorgaan en of versoering noodzakelijk is o.b.v. vigerend financieel kader tot en met 2029.

5.2 Communicatie

Bij het opstellen van het voorlopig ontwerp is overleg gevoerd met verschillende inhoudelijke partijen, waaronder Platform Groen, de verkeerspolitie en de Fietzersbond. Daarnaast zijn bewoners en andere belanghebbenden uitgenodigd voor informatiebijeenkomst op 14 april 2025. Tijdens deze bijeenkomst kregen bewoners en andere betrokkenen de gelegenheid om het ontwerp te bekijken en vragen te stellen over de voorgestelde maatregelen om de verkeersveiligheid te verhogen. Ook is tijdens de bijeenkomst toegelicht welke procedures nog volgen, zoals het formele besluitvormingsproces en de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen.

5.3 Participatie

Vanwege de beperkte fysieke ruimte rond de spoorwegovergang en de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen om de situatie op en rond het spoor veiliger te maken was er in de

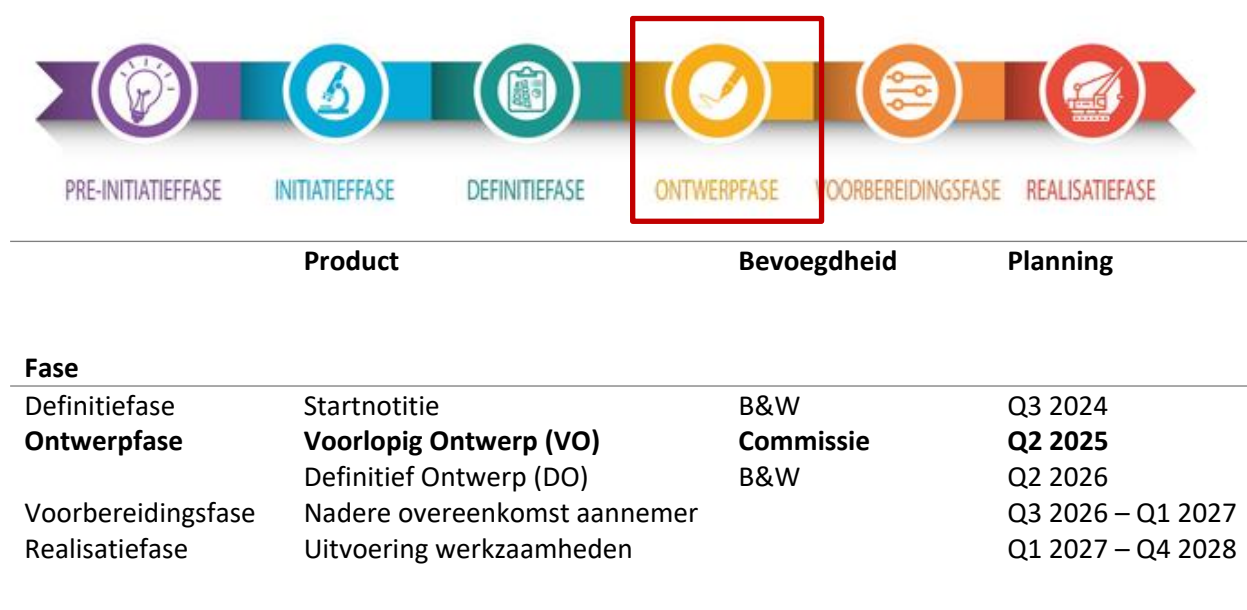
ontwerpfase geen aanleiding voor actieve participatie van omwonenden. Wel krijgen bewoners en andere belanghebbenden tijdens de komende inspraakperiode de gelegenheid om hun zienswijzen op de plannen en het voorlopig ontwerp in te dienen, welke beschikbaar zullen zijn via een speciale projectpagina op de gemeentelijke website.

5.4 Juridisch

Voor het afsluiten van de Westerstraat van de hoofdrijbaan van de Westergracht en het aanpassen van overige verkeersmaatregelen zijn formele verkeersbesluiten nodig. Het vaststellen van deze aanpassingen gebeurt via juridische procedures, zoals vastgelegd in de Wegenverkeerswet en de Algemene wet bestuursrecht. Deze besluiten worden officieel bekendgemaakt en bieden belanghebbenden de mogelijkheid om binnen een wettelijke termijn bezwaar te maken. Zo wordt gewaarborgd dat het proces zorgvuldig en transparant verloopt.

5.5 Planning

Het project Spoorwegovergang Westergracht doorloopt de fases van het Haarlems Civiel Planproces, midden impact. De planning is globaal als volgt:

6. Bijlagen

1. Voorlopig Ontwerp (HLM-ARC-SI-00-DR-CE-Inrichting& Spoor)